

VŠĮ TELŠIŲ REGIONINIS PROFESINIO MOKYMO CENTRASPOVEIKIO

POVEIKIO PRIEMONIŲ TAIKYMO NETINKAMAI BESIELGIANTIEMS MOKINIAMS SĄLYGOS IR TVARKA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Tvarka (toliau – Tvarka) parengta vadovaujantis Rekomendacijomis dėl poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams, kurioms pritarta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. rugpjūčio 28 d. įsakymu Nr. V-1268.

2. Tvarka siekiama padėti mokyklos darbuotojams veiksmingai reaguoti į kraštutinius mokinių netinkamo elgesio atvejus bei iškilusią grėsmę, siekiant užtikrinti mokyklos bendruomenės narių ir (ar) kitų asmenų fizinį ir psichologinį saugumą.

3. Tvarka nustato galimas taikyti poveikio priemones netinkamai besielgiantiems mokiniams, taip pat pagrindines šių priemonių taikymo mokykloje sąlygas.

4. Tvaroje vartojamos sąvokos:

Draudžiami daiktai - bet kokie daiktai (reikmenys), gaminiai ar medžiagos, kurių apyvarta uždrausta arba ribojama Lietuvos Respublikos įstatymų ar kitų teisės aktų saugumo, sveikatos apsaugos ir kitais visuomenės poreikiais, taip pat kiti mokykloje draudžiami turėti daiktai (reikmenys), gaminiai ar medžiagos, kurių sąrašas nurodomas Mokinių elgesio taisyklėse.

Netinkamas mokinio elgesys - mokinio elgesys, keliantis realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, psichologiniam ar fiziniam saugumui arba turtui, taip pat pasikartojantis, tyčinis, agresyvus, įžūlus, griaunantis ugdymosi procesą, pažeidžiantis kitų asmenų garbę ir orumą bei psichologinį ir fizinį saugumą mokinio elgesys.

Poveikio priemonė - mokyklos darbuotojo veiksmai, kuriais siekiama nutraukti ar sustabdyti netinkamą mokinio elgesį bei atkurti psichologiškai ir fiziškai saugią ir savitarpio pagarba grįstą ugdymosi aplinką.

Pagrįsti fiziniai veiksmai - su fiziniu kontaktu susiję mokyklos darbuotojo veiksmai mokinio atžvilgiu, kurių gali būti imamasi siekiant nutraukti mokinio elgesį, keliantį realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, psichologiniam ar fiziniam saugumui arba turtui, arba užkirsti jam kelią.

Ugdymosi vietos pakeitimas - laikinas mokinio atskyrimas nuo kitų mokinių, tęsiant mokinio ugdymąsi kitoje mokyklos patalpoje arba teikiant mokiniui reikiamą švietimo pagalbą.

5. Kitos tvarkoje vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme (Žin., 1991, Nr. 23-593; 2011, Nr. 38-1804), Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme (Žin., 1996, Nr. 33-807) ir kituose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

6. Sprendžiant mokinio elgesio problemas bei taikant poveikio priemones vadovujamasi Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija (Žin., 1995, Nr. 60-1501), Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu (Žin., 2007, Nr. 80-3214; 2010, Nr. 157-7969),

Vaikų, vartojančių narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas, nustatymo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 2 d. nutarimu Nr. 437 (Žin., 2002, Nr. 35-1305; 2007, Nr. 107-4379), Mokyklos vaiko gerovės komisijos sudarymo ir jos darbo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. balandžio 11 d. įsakymu Nr. V-579 (Žin., 2011, Nr. 45-2121), Socialinės pedagoginės pagalbos teikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. birželio 15 d. įsakymu Nr. ISAK-941 (Žin., 2004, 100-3729; 2011, Nr. 99-4675), Psichologinės pagalbos teikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. liepos 5 d. įsakymu Nr. V-1215 (Žin., 2011, Nr. 88-4220), Pedagoginių psichologinių tarnybų darbo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo

ir mokslo ministro 2011 m. liepos 22 d. įsakymu Nr. V-1396 (Žin., 2011, Nr. 97-4600), Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. rugsėjo 17 d. įsakymu Nr. ISAK-1462 „Dėl teisės pažeidimų, mokyklos nelankymo, narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo, ŽIV/AIDS, smurto ir nusikalstamumo prevencijos“ (Žin., 2004, Nr. 145-5281) ir kitais teisės aktais, taip pat prioritetinės vaiko teisių ir interesų apsaugos ir gynimo, vaiko žmogiškojo orumo, individualizavimo, visapusiškumo, pagarbos ir protingumo principais.

II. POVEIKIO PRIEMONĖS IR BENDROSIOS JŲ TAIKYMO SĄLYGOS

7. Mokyklos darbuotojas, siekdamas užtikrinti mokyklos bendruomenės narių ir (ar) aplinkinių saugumą netinkamai besielgiančiam mokiniui gali skirti drausmines nuobaudas, numatytas Mokinių drausminimo, nuobaudų skyrimo ir šalinimo iš mokyklos tvarkoje.

8. Tik tada, kai išnaudotos visos Mokinių drausminimo, nuobaudų skyrimo ir šalinimo iš mokyklos tvarkoje numatytos drausminimo priemonės (išskyrus šalinimą iš mokyklos) ir jos nedavė laukiamų rezultatų, išskyrus neatidėliotinus atvejus, kai vaiko elgesys daro žalą ar kelia realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, saugumui ar turtui, galima taikyti šias poveikio priemones bei imtis šių veiksmų:

8.1. pakeisti mokinio ugdymosi vietą;

8.2. iškviesti mokyklos vadovą ar jo įgaliotą atstovą – neformaliojo švietimo organizatorių.

8.3. organizuoti mokinio daiktų patikrinimą;

8.4. panaudoti pagrįstus fizinius veiksmus.

9. Taikant Tvarkoje numatytas poveikio priemones atsižvelgiama į mokinio specialiuosius ugdymosi poreikius, jo sveikatos būklę, psichologinę savijautą ir kitas, poveikio priemonės parinkimui ir taikymui svarbias, aplinkybes.

10. Apie mokiniui pritaikytą poveikio priemonę nedelsiant informuojamas mokyklos vadovas ar neformaliojo švietimo organizatorė, mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų, taip pat, esant būtinybei, Telšių rajono savivaldybės Vaikų teisių apsaugos skyrius ir (ar) Telšių apskrities vyriausiasis policijos komisariatas, Varnių policijos nuovada.

11. Mokiniui pritaikyta poveikio priemonė ir mokyklos darbuotojo veiksmai mokinio atžvilgiu fiksuojami raštu poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams registre.

12. Mokyklos darbuotojas, įtaręs, kad mokinys mokykloje ar jos teritorijoje vartoja narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas ar yra apsvaigęs nuo šių medžiagų, turi vadovautis Vaikų, vartojančių narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas nustatymo organizavimo aprašu ir laikytis jame nurodytų veiksmų sekos.

III. UGDYMOŠI VIETOS PAKEITIMAS

13. Ugdymosi vietos pakeitimas gali būti taikomas mokytojo sprendimu, kai mokinio elgesys akivaizdžiai griaua mokinių ugdymosi procesą pamokos metu.

14. Pakeitus ugdymosi vietą, mokinys atlieka mokytojo paskirtas užduotis prižiūrimas socialinių pedagogių, kurios, jeigu reikia, mokiniui suteikia ir reikiamą švietimo pagalbą.

15. Mokinio ugdymosi vieta gali būti pakeičiama ne ilgesnei kaip šį sprendimą priėmusio mokytojo pamokos trukmei. Esant būtinybei, šios priemonės taikymo trukmė gali būti pratęsiama mokyklos vadovo ar neformaliojo švietimo organizatoriaus sprendimu, atsižvelgus į socialinės pedagogės (prižiūrėjusios mokinį pakeitus jo ugdymosi vietą) rekomendaciją, tačiau ne ilgiau kaip iki tos dienos pamokų pabaigos.

IV. MOKYKLOS VADOVO AR JO ĮGALIOTO ASMENS IŠKVIETIMAS

16. Mokyklos darbuotojas gali išskviesti mokyklos vadovą ar neformaliojo švietimo organizatorių, kad padėtų nutraukti netinkamą mokinio ar mokinių grupės elgesį.

17. Mokyklos vadovas ar neformaliojo ugdymo organizatorė tarpininkauja sprendžiant mokytojo ir mokinio ar mokinių grupės konfliktą, taip pat padeda mokytojui numatyti tolesnes mokinio(-ių) ugdymosi proceso organizavimo galimybes bei pagal kompetenciją inicijuoti ir (ar) spręsti švietimo pagalbos arba drausminių auklėjamojo poveikio priemonių taikymą mokiniui(-iams).

V. MOKINIO DAIKTŲ PATIKRINIMAS

18. Jeigu mokyklos darbuotojui kyla pagrįstų įtarimų, jog mokinys gali turėti draudžiamų daiktų, mokyklos darbuotojas nedelsdamas apie tai informuoja mokyklos vadovą arba neformaliojo švietimo organizatorių.

19. Mokyklos darbuotojas ir (ar) mokyklos vadovas arba neformaliojo švietimo organizatorius turi teisę prašyti mokinio parodyti jo asmeninius daiktus. Mokinio daiktai negali būti tikrinami negavus jo sutikimo ir (ar) jam nedalyvaujant.

20. Jeigu mokinys sutinka parodyti savo asmeninius daiktus, parodymo metu turi dalyvauti mažiausiai du mokyklos darbuotojai, vienas iš jų – mokyklos vadovas arba neformaliojo švietimo organizatorius. Paaiškėjus, kad mokinys turi draudžiamų daiktų, apie tai nedelsiant informuojami mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų ir, esant būtinybei, Telšių apskrities vyriausiojo policijos komisariato Varnių policijos nuovada.

21. Jei mokinys nesutinka parodyti daiktų, apie įtarimus dėl draudžiamų daiktų turėjimo nedelsiant informuojami mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų ir jie kviečiami atvykti į mokyklą. Jiems nesutikus atvykti ir (ar) neatvykus nustatytu laiku, taip pat esant būtinybei, apie įtarimus dėl draudžiamų daiktų turėjimo nedelsiant informuojama Telšių apskrities vyriausiojo policijos komisariato Varnių policijos nuovada.

22. Kol atvyks dėl mokinio daiktų patikrinimo išskviesti asmenys, mokinį prižiūrimi neformaliojo švietimo organizatorius arba socialinės pedagogės.

VI. PAGRĮSTI FIZINIAI VEIKSMAI

23. Mokyklos darbuotojas pagrįstus fizinius veiksmus mokinio atžvilgiu gali taikyti tik tais atvejais, kai siekiama:

23.1. apsaugoti mokinį nuo savęs ar kitų asmenų (su)žalojimo;

23.2. užkirsti kelią ir (ar) nutraukti smurtinį mokinio elgesį prieš kitus mokinius, mokyklos darbuotojus ar kitus aplinkinius asmenis;

23.3. neleisti mokiniui palikti patalpos, jeigu jo pasišalinimas kelia grėsmę jo paties ar kitų asmenų saugumui;

23.4. nutraukti mokinių tarpusavio muštynes, jei mokinys(-iai) nereaguoja į žodinius mokyklos darbuotojo paliepiamus jas nutraukti;

23.5. nutraukti mokinio veiksmus, kuriais niokojamas turtas, ir (ar) apsaugoti turtą nuo galimo sunaikinimo ar sugadinimo arba sustabdyti netvarką;

23.6. atskirti mokinį, griaunantį bendrą klasės tvarką ar mokyklos renginį, kai jis nepaiso pakartotinių reikalavimų ir raginimų laikytis mokinių elgesio taisyklių, išvedant jį iš patalpos (klasės, salės, valgyklos ar pan.). Pamokos metu iš klasės pašalintas mokinys prižiūrimas socialinių pedagogių atlieka mokytojo paskirtas užduotis kitoje mokyklos patalpoje, arba jam teikiama reikiama švietimo pagalba.

24. Mokyklos renginio metu pašalintas mokinys turi būti prižiūrimas neformaliojo švietimo organizatoriaus, kol teigiamai pasikeičia mokinio elgesys (mokinys nusiramina, pasižada tinkamai elgtis ir pan.) arba kol mokinį pasiima jo tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų, išskyrus

atvejus, kai dėl objektyvių priežasčių jie pasiimti mokinio negali, arba organizuoti mokinio perdavimą tėvams (globėjams, rūpintojams) arba bent vienam iš jų nėra tikslinga.

25. Jeigu mokinio elgesys renginio ar pamokų metu teigiamai nepasikeičia ir jo perduoti tėvams (globėjams, rūpintojams) nėra galimybės, kviečiami policijos pareigūnai.

26. Galimi šie pagrįsti fiziniai veiksmai:

- stovėjimas tarp mokinių gresiant potencialiam atviram jų konfliktui,
- stovėjimas prieš mokinį, siekiant užkirsti kelią pavojingam mokinio elgesiui (pavyzdžiui, siekiant atitverti kelią prie lango, jei mokinys grasina iššokti, ar pan.),
- mokinio vedimas paėmus už rankos,
- mokinio sulaikymas gali būti naudojamas tik ekstremaliose situacijose, kai siekiama nutraukti mokinių muštynes, jeigu nėra kitų galimybių jų išskirti nenaudojant fizinės intervencijos; kai siekiama nutraukti mokinio save žalojančią elgesį, jį apglėbiant ir laikant tol, kol mokinys nurims, ir pan.),
- fiziškai apriboti mokinio veiksmus.

27. Fizinis kontaktas su mokiniu yra laikomas tinkamu tokiose situacijose:

27.1. mokinį(-ius) laikant už rankos(-ų), sudarant ratą, žaidžiant žaidimus;

27.2. mokinį vedant už rankos;

27.3. guodžiant mokinį;

27.4. pasveikinant mokinį;

27.5. padedant neįgaliam mokiniui;

27.6. mokant mokinį groti instrumentu, šokti;

27.7. rodant mokiniui, kaip atlikti fizinius pratimus;

27.8. rodant mokiniui, kaip tinkamai laikyti rašymo, piešimo, kitas ugdymosi procese naudojamas priemones;

27.9. teikiant pirmąją pagalbą.

28. Fiziniai veiksmai laikomi nepagrįstais, draudžiamais ir traktuojami kaip smurtas mokinio atžvilgiu tokiais atvejais, kai jie:

28.1. naudojami kaip bausmė;

28.2. naudojami norint pademonstruoti savo viršenybę;

28.3. naudojami siekiant sukelti vaikui skausmą;

28.4. naudojama didesnė nei būtina fizinė jėga.

29. Pagrįstų fizinių veiksmų naudojimas neturi kelti grėsmės vaiko gyvybei ir sveikatai.

30. Mokyklos darbuotojas, taikydamas pagrįstus fizinius veiksmus, visada privalo vadovautis minimalių būtinų fizinių veiksmų panaudojimo trumpiausiam būtinam laikotarpiui principu.

31. Mokyklos darbuotojai mokomi taikyti pagrįstus fizinius veiksmus, siekiant užtikrinti minimalų, saugų ir proporcingą šių veiksmų naudojimą.

VII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

32. Mokiniai ir jų tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų supažindinami su mokyklos darbo tvarkos taisyklių, mokinių elgesio taisyklių pakeitimais (I.3. punktu) kuriuose numatytos poveikio priemonės netinkamai besielgiantiems mokiniams, jų taikymo sąlygos ir tvarka;

33. Visi skundai dėl poveikio priemonių mokiniui taikymo nuodugnai ir nedelsiant išnagrinėjami teisės aktų ir mokyklos veiklą reglamentuojančių dokumentų nustatyta tvarka.

34. Apie nustatytus vaiko teisių pažeidimus mokykla informuoja Telšių rajono savivaldybės administracijos Vaikų teisių apsaugos tarnybą.